

ŠKOLNÍ PORADENSTVÍ

Poradenský a podpůrný systém.
Školní psychologie

Oblast poradenství

Poradenský systém v ČR je založen na **dvou pilířích**

- 1) Činnost školních poradenských pracovníků na školách je někdy označována termínem „**školní poradenské pracoviště**“,
  - ▣ nejedná se však o samostatnou organizační formu nebo o jednotku v rámci školy, která má nebo by měla mít právní subjektivitu.
  - ▣ Školní poradenské pracoviště je v základní formě tvořeno činností **školního metodika prevence a výchovného poradce**.
  - ▣ V rozšířené verzi školního poradenského pracoviště je činnost metodika prevence a výchovného poradce, kterého musí mít každá škola, doplněna také činností **školního speciálního pedagoga** nebo **školního psychologa**. Některé školy dokonce zaměstnávají oba školní poradenské specialisty (školního psychologa a speciálního pedagoga), a to buď z vlastních zdrojů, nebo z různých grantů a dotací EU.

2) Druhým pilířem poradenského systému ve školství jsou tzv. **školní poradenská zařízení**. Tvoří je pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Tato zařízení zajišťují činnosti a služby pro děti, žáky, studenty a jejich zákonné zástupce, školy a školní zařízení.

Řadíme sem poradny a centra:

- ▣ speciálně pedagogické
- ▣ pedagogicko-psychologické
- ▣ preventivně-výchovné
- ▣ informační
- ▣ diagnostické
- ▣ poradenské
- ▣ metodické
  - napomáhají při volbě vhodných vzdělávacích postupů

spolupracují s orgány sociálně právní ochrany, zdravotnickými zařízeními, soudy aj.

zdroj: MŠMT. Oblast poradenství. Dostupné z [www <http://www.msmt.cz/socialni->](http://www.msmt.cz/socialni-)

Teoretický rámec

- **Vzdělávání jako nástroj změny**
  - Koncept rovných příležitostí (equal educational opportunity) vychází ze snahy vyrovnávat podmínky pro vzdělávání (různé sociální složení třídy, různá kognitivní úroveň x stejní učitelé) a poskytovat stejnou péči.
  - Současně se škola snaží dosahovat tzv. „funkčního minima“ žáků a vyrovnávat jejich dosahované výsledky.
  - Klíčovou figurou v tomto procesu integrace je učitel.
  - Plní roli zprostředkovatele v procesu učení, rozlišuje odlišnosti v průběhu vzdělávání u jednotlivých žáků při zachování kvality procesu vzdělávání.
  - Umí pracovat se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
  - Umí komunikovat s rodiči těchto žáků.
  - Umí pracovat s odbornými doporučeními pro práci se žákem, zavádí je do praxe - vytvoření IVP.
  - Dokáže využívat podpůrné poradenské služby (asistenti, ŠP, ŠSP, PPP, SPC...).
  - zvládá práci s předsudky

Poradenství a diagnostika

- Otázka zadavatele
  - ▣ Učitel, rodič, pediatr, OPD...
  - ▣ Jedna z etických otázek
- Informace o symptomech a jejich možných spouštěčích
- Model žáka (představa o fungování žáka)
- Nabídnutý problém a jeho vztah k reálným obtížím
- Diagnostická otázka
- Vlastní proces hodnocení

Řada otázek a problémových okruhů

- Podle věku a typu obtíží
  - Předškolní věk
    - Zdravotní (somatické, psychiatrické...)
    - ADD, ADHD
  - Vstup do školy
    - Připravenost na vstup do školy
  - První ročníky studia
    - SPU...
  - Základní škola
    - Individuální poradenství
    - Skupinové poradenství
    - Kariéerní poradenství...
  - Střední škola
    - Individuální poradenství
    - Skupinové poradenství
    - Kariéerní poradenství...
  - Vysoká škola
    - Individuální poradenství
    - Skupinové poradenství
    - Kariéerní poradenství...
- Podle zdavatele
  - Pedagogové
    - Didaktické testy
    - Testy schopností a studijních předpokladů
  - Psychologové
    - Psychologické testy
    - (...)

Literatura

- HRABAL, Vladimír ml a Vladimír st
HRABAL. *Diagnostika
:pedagogickopsychologická
diagnostika žáka s úvodem do
diagnostické aplikace statistiky.*
2. vyd. Praha: Univerzita Karlova
v Praze, nakladatelství Karolinum,
2002. 199 s. ISBN 80-246-0319-5.
- Urbánek, Tomáš; Denglerová,
Denisa; Širůček, Jan.
Psychometrika. Praha: Portál 2011.

Vztah mezi pedagogickou a školní psychologií

- Pedagogická psychologie – angl. Educational Psychology a školní psychologie – angl. School Psychology)
- Pomezí dvou vědních oborů: **pedagogiky a psychologie.**
- Americká psychologická asociace (APA, 2012a) definuje v rámci rozdělení svých divizí **pedagogickou psychologií jako výzkumný a aplikační obor** zabývající se otázkami vzdělávání a výuky lidí všech věkových kategorií v závislosti na jejich psychologických charakteristikách

Školní psychologie

- je definována především svým užším spektrem zájmu soustředěným na školní prostředí, děti a rodiny, na aplikaci psychologických poznatků v těchto prostředích a na podporu vzniku vhodné legislativy pro daná školní prostředí a věkové skupiny (APA, 2012).
- Americká asociace školních psychologů také zdůrazňuje primárně aplikační charakter školní psychologie, disciplíny, která pomáhá dětem a mládeži školně, emočně, sociálně a behaviorálně uspět.
- Školní psychologové pomáhají vytvořit bezpečné, zdravé a pomáhající vzdělávací prostředí, které posiluje vazby mezi domovem, školou a komunitou (NASP, 2012).
- Školní psychologie je tedy aplikovaným oborem, který do praxe přejímá poznatky mimo jiné z pedagogicko – psychologického výzkumu. Současná pedagogická a školní psychologie pokrývá široké spektrum témat: např. sociální a osobnostní vývoj žáků, kognitivní, sociální a afektivní motivy a aspekty učení, prostředí vzdělávacího zařízení a třídy, metody hodnocení žáků, učební proces a strategie, speciální vzdělávací nároky a interpersonální rozdíly mezi žáky, zvládání školní zátěže aj. (Čáp, Mareš, 2001; Fontana, 2010; Seifert, 2011)

ŠP jako odborná kvalifikace

- Školní psycholog musí být absolventem akreditovaného magisterského studijního programu psychologie,
- Může absolvovat i rozšiřující (celoživotní) studium pro školní psychology (u nás akreditováno na PedF UK Praha a FF UP Olomouc).
- Po ukončení studia působí školní psycholog jako psycholog ve školním zařízení, resp. především v základních, středních a speciálních školách.
- Jedna ze čtyř základních specializací v minimálních požadavcích na studium

ŠP literatura

Časopisy

- School Psychology International (<http://spi.sagepub.com/content/by/year>),
- Journal of School Psychology (<http://www.journals.elsevier.com/journal-of-school-psychology/>),
- Psychology in the Schools ([http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1002/\(ISSN\)1520-6807;jsessionid=5BD6C033D26C7339CBD655111BFACDC0.d01t03](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1002/(ISSN)1520-6807;jsessionid=5BD6C033D26C7339CBD655111BFACDC0.d01t03)),
- School Psychology Quarterly (<http://www.apa.org/pubs/journals/spq/index.aspx>).
- V České republice vycházejí odborné články z oblasti školní a pedagogické psychologie především v časopisech **Pedagogika** a **Československá psychologie**.

K dalšímu studiu

- APA. (2012a). Educational Psychology. (online). Retrieved on 23/11/2012 from <http://www.apadiv15.org>
- APA. (2012b). School Psychology. (online). Retrieved on 23/11/2012 from <http://www.apa.org/about/division/div16.aspx>
- Čáp, J., Mareš, J. (2001). Psychologie pro učitele. Praha: Portál.
- Fontana, D. (2010). Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál.
- NASP. (2012). what is a School Psychologist? (online). Retrieved on 23/11/2012 from http://www.nasponline.org/about_sp/whatis.aspx
- Seifert, K. (2011). Educational Psychology. Houston, Texas: Connexions.